

Π1) Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ, ΤΟ ΕΣΚΤ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 4 της Συνθήκης - που ισχύει για όλες τις χώρες της Ε.Ε. με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο - πρέπει να ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για κάθε προτεινόμενη διάταξη κοινοτικού ή εθνικού δικαίου που εμπίπτει στους τομείς της αρμοδιότητάς της. Το πεδίο εφαρμογής αυτής της διάταξης ορίζεται με ακρίβεια στην Απόφαση του Συμβουλίου 98/415/ΕΚ/29-6-1998. Σύμφωνα με αυτή, οι αρχές των κρατών μελών ζητούν τη γνώμη της ΕΚΤ αναφορικά με σχέδια εθνικής νομοθεσίας που σχετίζονται με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο βαθμό που τα σχέδια αυτά έχουν ουσιώδη επιρροή στη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Αυτή η λειτουργία παρέχει στην ΕΚΤ τη δυνατότητα περαιτέρω συμμετοχής στην κοινοτική και εθνική νομοθετική διαδικασία σε σχέση με την προληπτική εποπτεία και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Το άρθρο 105 παράγραφος 5 της Συνθήκης υποχρεώνει το Ευρωσύστημα να συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών αρχών ομαλή άσκηση των πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Σκοπός της διάταξης είναι η εξασφάλιση αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των εθνικών εποπτικών αρχών προκειμένου να κατοχυρωθεί η επιτυχία της νομισματικής πολιτικής που απαιτεί ένα υγιές χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. Η συνεργασία επικεντρώνεται κύρια σε θέματα μακροπροληπτικής εποπτείας που επηρεάζει τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Το πλαίσιο αυτής βασίζεται σε μια σειρά από δείκτες που προκύπτουν από την επεξεργασία συγκεντρωτικών στοιχείων για το τραπεζικό σύστημα που διαβιβάζουν στην ΕΚΤ οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και οι εθνικές εποπτικές αρχές. Σκοπός των δεικτών αυτών είναι να καταγραφούν περιπτώσεις σημαντικής κλιμάκωσης κινδύνων μέσα στο τραπεζικό σύστημα, πιθανές διαταραχές που προέρχονται από πηγές εκτός του συστήματος και ενδεχόμενος συστημικός κίνδυνος. Η μακροπροληπτική εποπτεία, που ασκείται στο πλαίσιο της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας του ΕΣΚΤ, επικεντρώνεται στον τραπεζικό τομέα της ευρωζώνης. Εντάσσεται δε σε δραστηριότητες και άλλων τομέων του Ευρωσυστήματος όπως η επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού χρεογράφων, η εποπτεία των αγορών χρήματος και κεφαλαίων σε σχέση με την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και η παρακολούθηση των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών. Κατά το 1999 έγιναν δύο ειδικές έρευνες: α) Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα των τραπεζών της Ε.Ε. προς τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες και β) οι πιθανές συνέπειες της προσαρμογής των τιμών των περιουσιακών στοιχείων (χρηματοπιστηριακές τιμές, τιμές ακινήτων κλπ) για τη σταθερότητα του τραπεζικού τομέα.

Το άρθρο 105 παράγραφος 6 της Συνθήκης, που αφορά όλες τις χώρες της Ε.Ε. και επόμενα το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ = το Ευρωσύστημα πλέον των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών σε παρέκκλιση) καλύπτει τη δυνατότητα εκχώρησης στην ΕΚΤ ειδικών καθηκόντων στον τομέα της προληπτικής εποπτείας. Το δικαίωμα πρωτοβουλίας έχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενώ η ΕΚΤ συμμετέχει με συμβουλευτικό ρόλο και η απόφαση λαμβάνεται ομόφωνα από το Συμβούλιο της Ε.Ε. Εν τούτοις κρίθηκε ότι δεν είναι σκόπιμο όπως εκχωρηθούν αρμοδιότητες στον τομέα αυτό στην ΕΚΤ. Η προληπτική εποπτεία παραμένει στις εθνικές εποπτικές αρχές. Το ΕΣΚΤ και ειδικότερα η ΕΚΤ έχει ενεργό ρόλο στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών της Ε.Ε. - ανεξάρτητα από το οργανωτικό σχήμα που έχει υιοθετήσει κάθε χώρα, δηλαδή κεντρική τράπεζα ή αυτόνομη δημόσια αρχή ή μικτό σχήμα - καθώς επίσης μεταξύ των εθνικών αρχών και του ΕΣΚΤ. Παρά το γεγονός ότι το άρθρο 105 παράγραφος 5 της Συνθήκης ισχύει μόνο για τις χώρες που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ, συμφωνήθηκε όπως η συνεργασία περιλαμβάνει και τις εποπτικές αρχές των κρατών μελών σε παρέκκλιση. Σημαντική είναι η Οδηγία για τη ΒCCΙ που προβλέπει τη ροή πληροφόρησης: α) από το ΕΣΚΤ στις εθνικές εποπτικές αρχές για επιμέρους ιδρύματα και αγορές και β) από τις εθνικές εποπτικές αρχές προς το ΕΣΚΤ που θα μπορούσε να χρησιμεύσει κατά την άσκηση των βασικών του καθηκόντων. Επί πλέον, σε περίπτωση συστημικών επιπτώσεων, οι εθνικές εποπτικές αρχές θα ενημερώνουν το ΕΣΚΤ σε περιπτωσιολογική βάση εάν ανακύψει τραπεζική κρίση.